

GRENZELOZE SCHELDE

België - Belgique
P.B.
9300 Aalst 1
3/3489

Afgiftekantoor Aalst 1
V.U. Marcel Rijdams
Akenkaai 2bis
B-1000 Brussel

NIEUWS 37

INHOUD

- 2 **Nederland**
ProSes 2010: een vergunning krijg je niet zomaar
- 3 **Brussel**
- Hervorming van de watersector
- Waterprijs in 2007
- 4 **Schelde- en Maasbekken**
- Niet-eerbiedigen van KRW
- ISC
- Project Scaldit
- Alarmsysteem Maas
- 5 **Vlaanderen**
- Openbaar onderzoek waterplannen
- Waterkwaliteit in 2005
- 6 **Frankrijk**
Leiebekken vervolgd
- 7 **Vlaanderen/Frankrijk/Brussel**
Water in de Stad
- 10 **Wallonië**
De Dender en...
dode vissen!
- 12 **Scheldebekken**
Activiteiten in het Scheldebekken ...

Driemaandelijkse tijdschrift • nummer 37 • november - december 2006 - januari 2007

GrenzeLoze Schelde

Escout sans Frontières

Een uitgave van GrenzeLoze Schelde - Escout sans Frontières, internationaal samenwerkingsverband voor de verbetering en het herstel van het ecosysteem in en om de waterlopen van het Scheldebekken.

► Het Dijlepad in Mechelen

Voortgang uitvoering Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium

Jarenlang was er onenigheid tussen Nederland en Vlaanderen over het verdiepen van de Westerschelde, over de toegang tot de haven van Antwerpen over Nederlands grondgebied. In 2005 echter tekenden beide landen de Ontwikkelingsschets voor het Scheldegebied: 26 projecten, goed voor de natuur, de veiligheid en de economie.

Iedereen zal winnaar worden, zo is de gedachte: Vlaanderen krijgt zijn verdieping, de natuurorganisaties nieuwe natuurgebieden, de boeren goede vertrekregelingen en ook de veiligheid zal er op vooruit gaan.

Patstellingen waar niemand beter van wordt maken plaats voor evenwicht tussen alle belangen en samenwerking.

Nu anderhalf jaar later zien we dat alle projecten in gang zijn gezet. Een aantal kleine projecten is al afgerond. Maar ook zien we dat voor het verlenen van de vergunningen voor de grote projecten de procedures nu pas goed op stoom komen. En dat ondanks de aanvankelijke eensgezindheid, met het concreet dichterbij komen van de projecten, tegenstanders van zich laten horen.

Om de vaargeul te verdiepen tot 13,1 meter zijn voor het verkrijgen van de vergunningen uitgebreide effectenstudies nodig. De Nederlands-Vlaamse projectorganisatie breekt zich het hoofd over waar het opgebaggerde zand het best kan worden gestort zodat de natuur er niet slechter maar liefst zelfs beter van wordt, hoe aan de eisen voor luchtkwaliteit kan worden voldaan, van hoeveel schepen we in de toekomst uit moeten gaan, hoe schadeclaims voorkomen kunnen worden en vooral wat de milieueffecten zullen zijn. De uitgangspunten voor de onderzoeken zijn in oktober 2006 bekend gemaakt. De onderzoeken zelf moeten half 2007 worden afgerond. Het streven blijft om eind 2007 met de verdieping te starten.

Zowel in Nederland als in Vlaanderen blijkt inmiddels dat het afstaan van landbouwgrond voor natuur niet overal op begrip kan rekenen. In Vlaanderen is er voor direct betrokkenen nog veel onbekendheid met wat er waar met welk doel gaat gebeuren. In Nederland is overeengekomen 600 hectare land aan de Westerschelde terug te geven om het ecosysteem te verbeteren. Tegen dit 'ontpolderen' is grote weerstand ontstaan. Zelfs de landelijke politiek liet van zich horen. Dat procedures complex zijn, was bekend. Maar dat de weerstand in Nederland tegen de natuurplannen uit de Ontwikkelingsschets zo zwaar zou zijn, is een tegenvaller. De Provincie Zeeland zal in 2007 moeten besluiten hoe en waar zij het best de natuurbelangen kan dienen. In uitgebreide studies moeten de voors en tegens van alle alternatieven worden afgewogen. Het oorspronkelijke uitgangspunt om in 2007 te starten met de grensoverschrijdende natuurprojecten Hedwige-Prosperpolder en Zwin (samen goed voor de helft van de 600 ha die Nederland zal aanleggen) zal waarschijnlijk niet meer gehaald kunnen worden.

Conclusie: er moet nog hard worden gewerkt om alle projecten volgens afspraak tussen Nederland en Vlaanderen te realiseren.

Meer informatie vindt u op www.ontwikkelingsschets2010.nl

Anneke McGovern
Afdeling Communicatie
ProSes2010

In december 2005 werd België door het Europees Gerechtshof veroordeeld omdat het de Kaderrichtlijn Water niet had omgezet naar o.a. de Brusselse wetgeving. Iets minder dan een jaar later, op 19 oktober vorig jaar, keurde de Leefmilieucommissie van het Brussels Parlement - na hevige discussies - het ontwerp van ordonnantie goed dat een kader bepaalt voor het waterbeleid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De aangenomen ordonnantie beoogt niet alleen de door de Europese Kaderrichtlijn voorgeschreven doelstellingen (integraal beheer per hydrografisch rivierbekken, beheerplan, publieke participatie) maar eveneens herstructureringsdoelstellingen van de watersector (rationalisering, versterking van zijn publiek karakter, solidaire en progressieve tarifiering, Noord-Zuidsolidariteit, ...).

De watersector wordt dus hervormd. De ordonnantie plant de schrapping van de Directie Water van het Bestuur Uitrusting en Vervoer (BUV) om een deel van haar bevoegdheden over te dragen aan Leefmilieu Brussel (ex BIM) en een ander deel aan een nieuwe instantie, de Brusselse Maatschappij voor Waterbeheer (BMWB). Twee intercommunales blijven bestaan: de BIWD, de Brusselse Intercommunale voor Waterdistributie (na fusie in juni vorig jaar met de BrIS, de Brusselse Intercommunale voor Sanering) en Vivaqua (ex-BIWM, Brusselse Intercommunale Watermaatschappij).

Bepaalde stemmen protesteren tegen een onvoldoende rationalisering van de watersector, maar er zou verbetering op komst zijn. Slechts de komende maanden zullen we de concrete inwerkingtreding van de ordonnantie kunnen checken.

Voor meer informatie, zie www.parlbruparl.irisnet.be (tekst van de ordonnantie).

► De Zenne als ze Brussel binnenstroomt

► De Zenne bij het verlaten van Brussel. Hoop op verbetering?

Sylvie Posel

Op 17 november 2006 besliste de Raad van Bestuur van de Brusselse Intercommunale voor Waterdistributie (BIWD) de saneringsbijdrage te verhogen, wat voor de Brusselaars een stijging van de waterprijs betekent. Deze bijdrage is op 1 januari gestegen van 25 naar 43 cent per kubieke meter. De BIWD verdedigt deze maatregel door te wijzen op de noodzaak om een groot deel van het Brussels rioleringsnetwerk, daterend uit de 19e eeuw, te renoveren en te moderniseren. De omvang van deze werken is enorm. Volgens een eerste inschatting moet een derde van de 1.500 km riolen van de hoofdstad op termijn worden hersteld of vervangen.

Deze stijging van de waterprijs zal worden doorgerekend aan de inwoners van de 14 gemeenten die sinds 2001 hun verantwoordelijkheid voor beheer en aanleg van het lokaal rioleringsnetwerk integraal aan de Brusselse Intercommunale voor Sanering (BrIS) hebben overgedragen. Sinds de fusie van de BIWD en de BrIS in juni 2006, valt deze bevoegdheid volledig onder de BIWD. In de andere gemeenten (Brussel-Stad, Sint-Pieters-Woluwe, Oudergem, Elsene en Ukkel) die zich niet hebben ingetekend bij de BIWD voor de vijf dienstniveaus zal de prijsstijging minder voelbaar zijn.

In 2006 bedroegen de kosten voor het onderhoud van het rioleringsnetwerk 17 miljoen euro, wat reeds een stuk hoger lag dan de inkomsten van de saneringsbijdrage (11 miljoen). Voor 2007 worden de investeringen op 20 miljoen geraamd. En ook dit is nog lang niet voldoende...wat voor de toekomst nog meer prijsstijgingen laat vermoeden.

Voor meer informatie, surf naar www.biwd.be, rubriek 'Actualiteit'.

Sylvie Posel

wegens niet-eerbiediging van de KRW uit Nederland

11 lidstaten, waaronder België en Nederland, worden met de vinger gewezen door het European Environmental Bureau (EEB), WWF en 17 milieuverenigingen waaronder BBL Vlaanderen en Stichting Reinwater omdat zij de Kaderrichtlijn Water (KRW) niet respecteren. Deze eist dat de kosten van de diensten gebonden aan het watergebruik worden geëvalueerd en verdeeld volgens het principe van de 'vervuiler betaalt'. Door een restrictieve interpretatie van het begrip 'diensten' hebben deze landen, die werden genoemd in de bij de Europese Commissie in juli l.l. ingediende klacht, de economische analyse beperkt tot de sectoren van het drinkwater en de behandeling/collectering van afvalwater. Hierdoor worden de infrastructuren gebonden aan de scheepvaart, de irrigatie/drooglegging en de hydro-elektriciteit uitgesloten. Bijgevolg zullen het de huishoudens zijn die de schade veroorzaakt door deze sectoren moeten betalen.

Aangezien de wettelijke procedures lang duren, zal er nu geduld aan de dag moeten worden gelegd, maar ook waakzaamheid opdat de KRW niet te lijden zou hebben van een algemeen gebrek aan ambitie.

Voor meer info, zie www.eeb.org/activities/water/Index.htm

Internationale Scheldecommissie

Tijdens de Plenaire Vergadering van de Internationale Scheldecommissie (ISC) op 14 december '06 werden de verdere uitvoering van de Kaderrichtlijn Water, de bescherming tegen overstromingen, verdroging en calamiteuze verontreinigingen besproken. Wat de waterkwaliteit van de Schelde betreft, mogen we voorzichtig optimistisch zijn. De oeverstaten en -gewesten beseffen echter meer dan ooit dat individuele maatregelen in overleg moeten afgestemd worden zodat ze elkaar kunnen versterken. Wat waterkwaliteit betreft, zal binnenkort een 'online' uitwisseling van gegevens die betrekking hebben op de waterstanden, de afvoer en de hydrologische voorspellingen mogelijk maken.

Sinds 1 januari wordt de heer Damien Yzerbyt van het Waals Gewest als voorzitter van de ISC opgevolgd door de heer Georges Pichot, hoofd van de Beheerseenheid van het Mathematisch Model van de Noordzee en het Schelde-estuarium (BMM), die namens België federaal de ISC zal voorzitten tot einde 2008.

Voor meer info, zie www.isc-cie.com

Scaldit verlengd

Scaldit, het internationaal actieprogramma voor een schoner en veiliger Scheldestroomgebiedsdistrict en project in de schoot van de ISC, wordt verlengd tot medio 2008. Het actieprogramma zal zich voornamelijk toespitsen op communicatie en publieke participatie, het aanmaken en ter beschikking stellen van kaartmateriaal en de kostenactiviteitsanalyse.

Voor meer info, zie www.scaldit.org

Waarschuwings- en alarmsysteem voor de Maas

De Internationale Maascommissie (IMC) heeft tijdens haar plenaire vergadering in december 2006 toegezegd om op korte termijn de werking van het 'Waarschuwings- en Alarmsysteem Maas' te verbeteren naar aanleiding van de sterk verhoogde cadmiumconcentraties in de Maas, die in mei jl. werd ontdekt. Met een goed functionerend waarschuwingssysteem kunnen de effecten van calamiteuze verontreinigingen in de toekomst beter worden geïnterpreteerd en tijdig beperkt door het nemen van maatregelen ter bescherming van de drinkwaterproductie en het milieu.

Elisabeth Taupinart en Mieke De Leeuw

Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur Kris Peeters stelde op 21 november het openbaar onderzoek rond de waterbeheerplannen voor. Deze planvorming kadert in de regelgeving van de Europese Kaderrichtlijn Water en het Vlaamse decreet Integraal Waterbeleid. Het grote publiek kan nog tot 22 mei zijn zeg doen over het integraal waterbeleid en -beheer in Vlaanderen.

Water is een systeem dat niet alleen de waterlopen, maar ook het grondwater, de oevers en valleien omvat, net als de dieren en planten die er leven. Het watersysteem vervult zowel ecologische, economische als sociale functies. Het stopt bovendien niet aan administratieve grenzen. "Daarom is een integrale aanpak noodzakelijk, met overleg tussen gemeenten, provincies, gewesten en landen. Het is echter onmogelijk alle acties en maatregelen voor heel Vlaanderen in één allesomvattend plan te gieten. Elk watersysteem verdient een eigen aanpak. Daarom worden afzonderlijke plannen opgemaakt voor de stroomgebiedsdistricten van Maas en Schelde, voor de 11 bekkens en 103 deelbekkens", vertelt minister Peeters.

Tegen 2015 moet de algemene toestand van het oppervlakte- en grondwater in heel Europa goed zijn. Om dit te bereiken, moet per stroomgebied(district) een stroomgebiedbeheerplan opgemaakt worden met een bijhorend maatregelenprogramma. Vlaanderen moet tegen eind 2009 beheerplannen opmaken voor het stroomgebied(district) van de Schelde en de Maas op haar grondgebied.

De (deel)bekkenbeheerplannen bevatten maatregelen om overstromingen tegen te gaan en de plannen maken ook ruimte vrij voor recreatie, geven aan in welke straten rioleringswerken gepland zijn, waar er aan erosiebestrijding wordt gedaan en welke beken terug zullen meanderen, enz.

Iedereen kan nog tot 22 mei zijn zegje doen over deze waterbeheerplannen. Je vindt ze op www.volvanwater.be. Daarnaast zullen in de elf bekkens vanaf eind januari informatie- en inspraakvergaderingen plaatsvinden. Aan elke vergadering wordt een infomarkt gekoppeld waar de burger terecht kan met vragen over het gebied waar hij/zij woont.

Sinds november zijn ook de bekkenbesturen actief in de elf rivierbekkens in Vlaanderen. Elk bekken beschikt over een bekkencoördinator, één of twee planningsverantwoordelijken en per provincie één personeelslid dat zich bezighoudt met ruimtelijke ordening.

Na een periode van stagnatie is de kwaliteit van het water in beken, kanalen en rivieren in Vlaanderen in 2005 opnieuw verbeterd. Dat blijkt uit het jaarverslag van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM). Enkel nitraat blijft een probleem vormen, vooral in de bekkens van de IJzer en de Leie.

Waar in 1990 het oppervlaktewater nog op meer dan de helft van de meetplaatsen verontreinigd tot zwaar verontreinigd was, is dit in 2005 gedaald tot een kwart van de meetpunten. In 2005 is ongeveer de helft van de oppervlaktewateren matig verontreinigd, 30% van de meetpunten is aanvaardbaar of niet verontreinigd.

Inzake de kwaliteit van de Vlaamse waterbodems is er in 42% van de onderzochte plaatsen sprake van een ernstige verstoring van het ecosysteem. Vooral Het Groot Schijn in Antwerpen, het kanaal van Beverlo in Lommel, de Oude Schelde in de Gentse binnenstad, de Grote Laak in Tessenderlo, de Moerdijkvaart in Oostende en het kanaal Bossuit-Kortrijk in Avelgem zijn zwaar verontreinigd.

Tabel 22 – Evolutie van het gemiddelde van de Prati-index voor opgeloste zuurstof (PIO) en enkele basisparameters

	wereld	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
PIO	-	5.0	4.6	4.2	4.2	3.9	3.9	4.3	4.0	3.4	3.7	3.4	3.5	3.2	3.2	3.3	3.0
Temp.	°C	11.4	12.3	12.0	12.2	12.2	12.3	12.0	12.2	12.0	13.7	13.5	13.0	12.9	12.5	12.4	12.3
Cl ⁻	mg/l	464	347	258	257	205	188	241	221	213	237	361	173	178	283	287	200
O ₂	mgO ₂ /l	4.0	6.3	6.8	7.1	6.9	6.8	6.6	6.6	7.3	6.7	6.9	6.8	7.2	7.4	7.1	7.3
CZV	mgO ₂ /l	143	117	89	99	81	71	70	62	55	61	49	55	48	53	51	39
NH ₄ ⁺	mgN/l	9.7	6.9	5.4	4.2	4.3	4.8	5.7	4.5	3.0	3.4	2.4	2.4	1.9	2.9	2.9	2.4
NO ₃ ⁻	mgNO ₃ /l	17.9	24.3	28.0	24.4	23.2	18.1	21.4	22.6	29.0	24.8	22.7	22.1	20.9	17.5	18.8	21.2
Zn	mgZn/l	59	43	41	37	28	37	35	36	33	42	39	45	41	46	37	25
Tot. P	mgP/l	2.7	2.4	1.6	2.7	1.3	1.5	1.5	1.4	1.3	1.3	1.0	1.1	0.8	1.1	1.0	0.8
OP ₄	mgP/l	2.8	1.5	1.0	1.2	0.8	1.1	1.0	0.8	0.7	0.7	0.5	0.6	0.4	0.6	0.6	0.5

(Basisgegevens: 1990-1998: gemiddelde over alle meetplaatsen, 1999-2005: gemiddelde van de gemiddelden per meetplaats)

In Frankrijk heeft de wet op het Water van 03/01/92 de mogelijkheid ingebouwd om plannen voor de inrichting en het beheer van wateren, S.A.G.E. (Schémas d'Aménagement et de Gestion des Eaux) genaamd, uit te werken. Deze plannen hebben als doel het bepalen van de algemene gebruiksdoelstellingen, de opwaardering en de kwantitatieve en kwalitatieve bescherming van de bovengrondse en ondergrondse watervoorraden.

De beslissing voor de uitwerking van de S.A.G.E. voor de Leie komt voort uit de interprefectorale besluiten van 29/05/95 en 10/01/96 die respectievelijk het werkingsgebied en de samenstelling bepalen van de Lokale Watercommissie of C.L.E (Commission Locale de l'Eau). Deze commissie is de instantie voor reflectie, overleg en besluitvorming voor de uitwerking van de S.A.G.E. Het werkingsgebied van de S.A.G.E. van de Leie beslaat de 1.834 km² van de 224 gemeenten (50 van het Departement Nord en 174 van het Departement Pas-de-Calais) van het Franse deel van het Leiebekken en heeft betrekking op 550.000 inwoners.

Het Syndicat Mixte pour le S.A.G.E. de la Lys (SYMSAGEL), opgericht in december 2000, is het operationele instrument van de S.A.G.E., met andere woorden de structuur die over de noodzakelijke juridische capaciteiten beschikt om de controle over het werk en de financiering van de studies uit te voeren en eventueel over de werken die op vraag van de C.L.E. worden uitgevoerd.

Het doorslaggevende element voor de oprichting van de S.A.G.E. van de Leie was de toename van overstromingen in de laatste vijftien jaar. Dit is dan ook de reden waarom de meest markante acties van de voorbije vijf jaar op dit domein betrekking hadden.

Het opzet van de S.A.G.E. van de Leie

De vier volgende doelstelling worden vooropgezet:

- kwalitatief waterbeheer (diverse verontreinigingen...);
- kwantitatief beheer van het water (bescherming, beveiliging, exploitatie en distributie...);
- beheer en bescherming van het waterig milieu (ecologische en landschappelijke kwaliteit...);
- risicobeheer (stroming, afwatering, aankondiging van hoogwater, laagwaterstanden...).

Een prioriteit: de strijd tegen de overstromingen

De doelstellingen:

- controle over de debieten en over de volumes om de tienjaarlijkse hoge waterstanden met 20 tot 25 % te doen afnemen;
- komen tot een gemiddelde daling van het waterniveau met 20 tot 50 cm;
- de duur en de omvang van de overstromingen aanzienlijk terugdringen;
- in elk deelbekken het optreden van schadelijke afwijkingen beperken tot retourperiodes van 20 jaar.

Werkwijze:

- per deelbekken een kort voorontwerp van hydraulische studie (12 studies uitgevoerd sinds 2002);
- een samenvattende studie van deze voorontwerpstudies om aan de te ondernemen acties een rangorde en prioriteit toe te kennen;
- haalbaarheids- en ontwerpstudies omtrent de weerhouden aanpassingswerken.

De stappen: het overleg

- stuurgroepen (een voor elke hydraulische studie);
- werkgroepen (bestaande uit landbouwers, oeverbewoners en politiek verkozenen);
- publieke bijeenkomsten met de voorstelling van de resultaten van de studies en projecten;
- nieuwsbrieven (Inf'Eau Lys...).

Financieringsmiddelen

- Riviercontractformule voor het deelbekken van de Clarence (totaalbedrag over 5 jaar: € 17.657.317).
- Actie- en Preventieprogramma voor de overstromingen in het deelbekken van de Lawe, de Leie, de Melde, de Bourre en de beek van St Jans Cappel (totaal bedrag over 3 jaar: € 9.320.500).
- Het luik 'erosiebestrijding' van het waterherwinningprogramma (totaal bedrag over 5 jaar: € 1.660.465).

De meeste acties die de voorbije vijf jaar werden gevoerd, waren toegespitst op de strijd tegen wateroverlast. In dezelfde periode werden de SAGE-documenten uitgewerkt die eind 2006/begin 2007 zullen worden goedgekeurd om eind 2007 van kracht te worden. Er werden ook grote inspanningen geleverd voor de bepaling van de acties die tegen 2012 zullen worden gevoerd rond de drie andere luiken van de S.A.G.E. (kwantitatief en kwalitatief beheer van de watervoorraden en behoud van het natuurlijk milieu).

Meer informatie op www.sage-lys.net en in GS-Nieuwsbrief 36 p. 8 voor een stand van zaken van de strijd tegen overstromingen in Vlaanderen en Wallonië

Marc Cornil
Algemeen Directeur van SYMSAGEL

De aanwezigheid van water heeft dikwijls een cruciale rol gespeeld bij het ontstaan en de bloei van onze historische steden. Waterwegen waren de eerste belangrijke handelswegen. Vandaag de dag kan water in de stad als een echte troef uitgespeeld worden, waarbij de beleving van de burger centraal staat.

Van oudsher kennen vele historische steden een weefsel van water: natuurlijke waterlopen, vestinggrachten, kanalen, beken, enz. In de 19de eeuw echter zijn heel wat van de onhygiënische en vervuilde binnenwateren in snel tempo overweld of dichtgegooid. Tot in de jaren 60 werden delen van de waterweg gedempt of overweld in functie van het verkeer of parkeergelegenheid in de binnenstad. Vanaf de jaren 80 komt hierin een kentering en wordt 'water in de stad' geherwaardeerd. De laatste jaren deed Waterwegen en Zeekanaal (W&Z), samen met een aantal steden, veel inspanningen om de stad terug naar het water te richten. In vele steden wordt het water opnieuw geïntegreerd in het stedelijk landschap zodat het er volledig in opgenomen wordt en het een grote meerwaarde biedt in de beleving van de stedelijke site.

In het verleden werd vooral de nadruk gelegd op de twee basisfuncties scheepvaart en waterafvoer. Vandaag trekt W&Z ook volop de kaart van het herwaarderen van de toeristisch-recreatieve, de landschappelijke en de natuurfunctie van haar waterwegen. Realisaties in gemeenten en steden als Boom, Dendermonde, Gent, Geraardsbergen, Kortrijk, Mechelen, Temse, Vilvoorde, Willebroek, ... zijn hier sprekende voorbeelden van.

▶ In Mechelen bepaalt de Dijle in hoge mate het gezicht en het karakter van de historische stad.

▶ Met de vernieuwde Diksmuidekaai kregen de inwoners van Kortrijk een modern en fris ogende promenade langsheen de Leie.

▶ De renovatie van de waterkering in Boom en de inrichting van de esplanade getuigen van een gedurfd en creatief totaalconcept.

Enkele recente realisaties:

Het Dijlepad in Mechelen

Het wandelpad aan de Dijle werd vorig jaar officieel in gebruik genomen. Aan de basis lag het ontwerp van de Italiaanse architecten Secchi en Vigano.

Het drijvende wandelpad is opgenomen als deelproject onder de titel 'Waterfront Mechelen' in het totaalproject 'Beleef het Water'. De ondersteuning door de Europese Unie (Interreg IIIB) maakte deze hoogstaande realisatie mogelijk.

Het wandelpad ligt tussen de in 1998 met Europese steun aangelegde jachthaven en de binnenstad en creëert zo een waterfront, een houten waterboulevard tussen twee toeristische polen: jachthaven en binnenstad.

'Beleef het Water' is een sterke uitnodiging om de blik naar het water te wenden. Het wandelpad aan de Dijle is hierin met glans geslaagd. Over een lengte van ca. 600 meter kan de wandelaar, toerist, toevallige passant of zelfs een haastige pendelaar vanuit een ander perspectief zowel van de historische binnenstad als van de in de zon glinsterende Dijle genieten.

De Diksmuidekaai in Kortrijk

In 2005 werd de gerenoveerde Diksmuidekaai in Kortrijk opnieuw voor het publiek geopend.

De realisatie van de bochtafsnijding van de Leie ter hoogte van de Diksmuidekaai gebeurde in het kader van het moderniseringsprogramma van de Leie. Dit ambitieuze programma beoogt de verbetering van de waterafvoer en de transportmogelijkheden.

De Diksmuidekaai is een onderdeel van de eerste fase van dit programma, waarvan ook de herinrichting van het Koning Albertpark en de Collegebrug deel uitmaken.

De renovatie van de Kaai in Boom

De renovatie van de Kaai aan de Rupel in Boom kadert in het project VaartPunt Rupel en beoogt van de regio Boom-Willebroek een draaischijf te maken voor de pleziervaart in de regio. Ook voor het fiets- en wandeltoerisme betekent de nieuwe Kaai een meerwaarde.

Op- en afwaarts de centrale rotonde strekt zich de wandelesplanade uit, een toonbeeld van praktische inrichting maar ook een esthetische beleving zowel van op de esplanade als van op het water.

Waterwegen en Zeekanaal NV

Els Van Beneden
Waterwegen en Zeekanaal NV

het voorbeeld van het canal de Roubaix-Spierekanaal

Tijdens de 6^e Rivierontmoetingen, drie jaar na de eerste acties rond het canal de Roubaix-Spierekanaal, zijn enkele Vlaamse, Franse en Waalse verenigingen bijeen gaan zitten om de balans op te maken. Bij de 2^e Rivierontmoetingen in 2003 hebben wij het canal de Roubaix gevolgd vanaf La Guinguette in Leers tot aan het braakland Kuhlman. Het was de bedoeling de overheden bewust te maken van de hoogdringendheid om dit moeilijke dossier aan te pakken en de grensoverschrijdende rol ervan in het centrum van de belangstelling te plaatsen.

Vandaag is deze **aandacht voor het water** spectaculair toegenomen en de aanwezigheid van Espace Naturel Lille Métropole en van de Voies Navigables de France toont de complementaire en weloverlegde wijze aan waarop de herinrichtingswerken zijn uitgevoerd. Het resultaat, een radicale ommezwaai, mag dan ook gezien worden in deze buurt, die lange tijd verwaarloosd werd.

Momenteel zijn de **aanpassingswerken aan de oevers** in uitvoering: vervanging van de metalen damplanken door waterbestendig hout, zacht hellende oevers bedekt met stortsteen om de plantengroei te bevorderen, gebruik van natuurlijke verdedigingstechnieken zoals gevlochten wilgenmatten of beplanting met lokale planten die zich in het landschap kunnen integreren.

► Het braakliggend industrieterrein Pechiney Kuhlman

Met de ontwikkeling van het riviertoerisme in 2008 i.s.m. het Europees project Blue Links in het vooruitzicht, werden de **bruggen en de sluizen hersteld of vervangen**. In het kader van de heropenstelling van het canal de Roubaix-Spierekanaal voor de scheepvaart, zal een gedeelte van het effluent van de rioolwaterzuiveringsinstallatie van Grimonpont benut worden om een voldoende waterpeil van het kanaal te verzekeren. Het effluentwater zal gefilterd worden in percolatiebekkens. Dit alles moet het grensoverschrijdende kanaal doen herleven.

Op stedenbouwkundig vlak is er een nieuwe trend aan het ontstaan: lofts op de oude industriële sites daterend uit het textieltijdperk, volkstuintjes langs de oevers, wandelpaden, ... Het kanaal creëert een nieuwe verbinding en vooral een nieuwe vitaliteit die een aantal jaar terug nog ondenkbaar was.

We stellen dus vast dat het kanaal een tweede leven tegemoet gaat!

Meer informatie over de Rivierontmoetingen is beschikbaar op onze website www.grenzelozeschelde.org

► De oeverherinrichtingswerken in Leers zijn in uitvoering

Wat het **braakliggend industrieterrein van de chemische bedrijven Pechiney Kuhlman** betreft, is er nog veel werk voor de boeg, al is de evolutie bemoedigend. In de afvalbergen bevinden zich namelijk bijzonder gevaarlijke substanties (o.a. chroom) die geïsoleerd moeten opgeslagen worden. Het baggerslib van het kanaal zal bovenop de afvalbergen worden gestort en het geheel zal worden beplant. De vervuilers zullen bijdragen tot deze sanering door het water dat met dit afval in aanraking komt op hun kosten te recupereren en te behandelen. Dit is een enorme opdracht gezien het om ongeveer 250.000 m³ afval gaat.

► Percolatiebekkens: werken in uitvoering

Nu ook de kwaliteit van de waterlopen verder verbetert en in Brussel, net als in vele andere Belgische en Europese steden, gewerkt wordt om de omgeving van de waterweg attractiever te maken, - tot vreugde van de inwoners en de toeristen -, wordt in onze hoofdstad ook meer en meer de vraag gesteld naar de toekomstige functie van het kanaal in de stad.

Mogen het kanaal en de haven vanuit een ander oogpunt wordt bekeken dan vanuit hun louter economisch-industriële en transportfunctie? Zijn economie en welzijn rond eenzelfde waterloop onverenigbaar? In andere steden zijn er genoeg voorbeelden waar de integratie van het kanaal in de stad bijna vlekkeloos is verlopen.

Het specifieke karakter van Brussel, waar drie gemeenten, één gewest en een waterwegbeheerder bevoegd zijn voor een stuk kanaal van 14 km, is ongetwijfeld niet vreemd aan de huidige achterstand. Er worden wel degelijk projecten gerealiseerd, maar dit gebeurt op geïsoleerde wijze die weinig rekening houdt met het multifunctionele karakter van het kanaal.

Wat in Brussel ontbreekt is een globale langetermijnvisie voor het kanaal die rekening houdt met alle functies die een kanaal de dag van vandaag moet vervullen: een economische en mobiliteitsfunctie die onlosmakelijk met het transport langs het water zijn verbonden, maar ook een rol als ecologische corridor én als aantrekkingspool van een stad die voordeel haalt uit haar waterweg zowel op het vlak van levenskwaliteit, ontspanning, ontmoeting, toerisme en vrije tijd. Deze visie moet op lange termijn worden doorgetrokken zodat alle betrokken actoren zich kunnen verenigen rond een gemeenschappelijk en realistisch ontwikkelingsproject voor het kanaal in Brussel.

Zal men binnen enkele jaren van heinde en verre komen om Brussel, zijn Grote Markt en zijn kanaal en haven te bezoeken zoals in Londen en Barcelona gebeurt? Waarschijnlijk is dit iets te ambitieus, wij zijn ons wel degelijk bewust van de beperktere mogelijkheden van het kanaal. Toch kan Brussel door een logischer hergroepering van de bedrijven, door de aandacht te vestigen op het aanwezige erfgoed en door gemengde functies toe te kennen aan bepaalde zones van het kanaal en groene accenten te leggen in andere zones, een stuk aangenamer worden en zich profileren als een stad die meegaat met haar tijd...tot vreugde van haar bezoekers en inwoners.

Meer info aangaande de acties die rond deze thematiek worden gevoerd, is beschikbaar op onze website:
www.gs-esf.be/NL/integratieNL.htm

Coördinatie Zenne

► Foto's v.b.n.o.:
Wonen aan het water, langs de Akenkaai
Havenfeesten op de Heembeekkaai
Het kanaal als as van zachte mobiliteit
Thurn & Taxis, wanneer een link
naar het kanaal?
Ontspannen op de Bécokaai

Drie opeenvolgende jaren zagen we met ontzetting tijdens de herfst de algemene vissterfte in de Dender. Dit jaar is de vervuiling opnieuw opgedoken.

Deze keer ter hoogte van sluis 16 op het Kanaal Ath-Blaton en op de gekanaliseerde Dender tot de brug van Tenre in Rebaix. De steeds terugkerende vervuiling zet kwaad bloed. Bij de vissers natuurlijk, die wanhopig de schade aanschouwen. Bij de gemeentelijke milieudienst, die onder druk komt te staan. Bij de milieufdeling van de politie, op wie veel beroep wordt gedaan maar die voorwerp is van kritiek. Het vertrouwen is immers zoek, want twee jaren gingen voorbij zonder dat één enkele vervuiler werd geïdentificeerd.

Van alle kanten ter verantwoording geroepen, kondigde Minister Lutgen op 21 november aan via de pers: eureka, de vervuiler is geïdentificeerd en hij zal moeten betalen voor het herstel van de aangerichte milieuschade.

'Niet meer gebruikte' afvoerbuizen... vervuilen het rivierwater

Tengevolge van de ingediende klachten, richtten de onderzoekers hun stappen naar één van de plaatselijke bedrijven. Een endoscopie van de afvoerbuizen, die officieel buiten dienst zijn, bevestigde hun vermoedens.

Nu moet er alleen nog betaald worden! Door toepassing van het principe 'de vervuiler betaalt' zal kunnen worden overgegaan tot het uitzetten van vis. Maar hiermee wordt enkel - en dan nog gedeeltelijk - het topje van de ijsberg aangepakt. Gedeeltelijk, omdat het uitzetten van vis in de rivier nog geen evenwicht brengt in de verschillende leeftijdsgroepen van het visbestand. Het topje van de ijsberg, omdat, behalve de vissen, alle andere levende organismen moeizaam hun bestand zullen moeten herstellen, kracht puttend uit de dynamiek van de bevolking die zich stroomopwaarts bevindt.

Kortom, we zijn ver, heel ver verwijderd van het schoon oppervlaktewater dat de Europese Kaderrichtlijn Water eist tegen 2015!

Met de vinger gewezen: het onbestaande riviercontract

De grote afwezigheid in deze zaak is het 'niet operationeel' riviercontract van de Dender, waarvan de reactivering noodzakelijk maar onwaarschijnlijk is... Verantwoordelijken? De gemeenten wiens gebrek aan interesse de pogingen van het Waalse milieuministerie DGRNE zouden blokkeren om het riviercontract opnieuw tot leven te roepen?

Misschien hebben velen uit het oog verloren dat de Dender... een rivier is!

Voor meer info:

www.maisondelapeche.be/dendre1006.php

► 6 en 9 oktober 2006, duizenden vissen sterven in de Dender.

► Brandweerlui besproeien de Dender: extra zuurstof.

Met dank aan Marie Cors (IEW) - Fotografie: Jean-Pierre Pirard

Educatieve Milieuboottochten in Vlaanderen

► Info- en debatavond gemeentelijke mandatarissen

Dit voorjaar - van 5 maart tot en met 10 juni - vaart de milieuboot op het **Kanaal Leuven-Dijle**, het **Netekanaal** en het **Albertkanaal**. De boot legt dan aan in Leuven, Kampenhout, Mechelen, Duffel, Grobbendonk, Herentals, Wijnegem en Antwerpen. Tijdens een educatieve milieuboottocht ervaren en beleven de deelnemers de waterweg in hun streek, maken kennis met de verschillende functies ervan en met het leven en de natuur op en om de waterloop.

Het gevarieerd programma is tevens een onderdompeling in de wereld van water, watervervuiling en waterzuivering. De deelnemers ervaren waarom 'integraal waterbeheer' en een 'water vriendelijke' houding nodig zijn. Het geheel kadert in de ruimere context van duurzame ontwikkeling.

Tijdens de schooldagen zijn de tochten vooral bedoeld voor de leerlingen van de tweede en derde graad van het lager onderwijs en de eerste graad van het secundair onderwijs.

Op woensdagnamiddagen en in de weekends zijn verenigingen, families, milieuraden, vriendengroepen en individueel geïnteresseerden welkom aan boord voor een boeiende en leerrijke verkenning van de waterlopen in eigen streek, waarbij ze heel wat achtergrondinformatie verwerven over het waterbeleid en discussiëren over hun rol in de watercyclus.

Bovendien staat de milieuboot tijdens de vaarperiode ook ter beschikking als vergader- en ontmoetingsruimte voor een activiteit in verband met natuur en/of milieu: een ledenvergadering, een info- of debatavond, een cursus, een themadag, een persontmoeting. Die activiteiten kunnen al dan niet in samenwerking met De Milieuboot.

Info en inschrijvingen via www.milieuboot.be, info@milieuboot.be of op het nummer 00 32 (0)53 72 94 20.

© Didier Van Brussel

© Anne-Marie Van Oosterlinck

Educatieve boottochten in het Waals Gewest 'L'Environnement au fil de l'Eau'

Van 17 april tot 4 mei 2007 organiseert de vzw Cours d'Eau, een werkgroep van Grenzeloze Schelde, op het **Kanaal Charleroi-Brussel**, het **Centrumkanaal** en de **Bovenshelde** haar jaarlijkse milieueducatieve boottochten. Deelnemers kunnen hun boottocht combineren met andere wateractiviteiten aan wal, georganiseerd door de lokale actoren (riviercontracten, natuurverenigingen, NME-centra, intercommunales).

Deze waterlopen hebben een belangrijke rol gespeeld in de ontwikkeling van Henegouwen en Brabant. Zij vormen de rijkdom, het landschap en het erfgoed van Wallonië.

Tijdens een boottocht ervaren leerlingen de waterloop en haar omgeving, maken ze zich de waterweg eigen, zodat ze zich zouden betrokken voelen bij de problematiek die hen omringt. Aan de hand van een afwisselend programma dat een combinatie vormt van beleving aan dek, een laboratorium, een aquarium en een interactieve tentoonstelling in het ruim worden de kinderen aangemoedigd om na te denken over wat zij zelf kunnen doen voor hun leefomgeving.

Deze boottochten zijn eveneens toegankelijk voor verenigingen en onder bepaalde voorwaarden voor particulieren.

Voor meer informatie, aarzel niet om contact op te nemen met de vzw Cours d'Eau op 00 32 (0)2 206 12 04, per mail via info@coursdeau.be of via de website www.coursdeau.be

Schelledag in de Kalkense Meersen

Wie geboeid is door de Schelde en zich wil onderdompelen in schitterende landschappen, kleurige hooilanden met de triomfantelijke roep van de grutto er bovenop, die moet erbij zijn op zaterdag 21 april.

We maken een begeleide tocht door de Kalkense Meersen - met overzet over de Schelde - en luisteren naar boeiende Scheldeverhalen.

Vertrek om 10u aan de kerk van Kalken met aangepaste kledij en schoeisel, einde voorzien rond 16.30u.

Deelname is gratis (incl. lunch), vooraf inschrijven is wel noodzakelijk. Het aantal deelnemers is beperkt!

Organisatie: Werkgroep Schelde-estuarium i.s.m. Natuurpunt Scheldeland en Grenzeloze Schelde.

Voor meer info en inschrijven: Lieve Van Bockstael (groenelieve@pandora.be; 00 32 (0)93 67 62 91 of 00 32 (0)486 460 871) of bij Grenzeloze Schelde (info@gs-esf.be of 00 32 (0)2 201 08 08).

Water in de stad: Mechelen

Water in de stad, aan herwaardering toe?! Mechelen speelt de aanwezigheid van water alleszins als troef uit, een aantal recente projecten getuigt hiervan.

Op **woensdag 28 maart** laat Grenzeloze Schelde u graag met eigen ogen ontdekken hoe integraal waterbeheer in stedelijk gebied op een concrete manier kan worden benaderd. In de voormiddag staat een gegidste rondleiding langs verschillende sites in het stadscentrum op het programma. Het recent aangelegde Dijlepad laat je wandelen over de Dijle, met de zopas opgelegde Melaan is Mechelen weer een vliet rijker... In de namiddag beleef je al varende vanaf de Winketkaai - via het Zennegat - tot Battel de omgeving van de Dijle en het Kanaal Leuven-Dijle. Deskundige sprekers lichten actuele thema's en aandachtspunten toe aan dek, met mogelijkheid tot vraagstelling en debat.

Vooraf inschrijven is vereist, het aantal deelnemers is beperkt! Deelnameprijs is € 20 voor de volledige dag (boot, lunch en verplaatsingen inbegrepen). Aan overheidsinstanties vragen wij een steunbijdrage van € 40.

Wie geïnteresseerd is om aan de activiteit deel te nemen, kan contact opnemen met het secretariaat, tel.: 00 32 (0)2 201 08 08, per mail op info@gs-esf.be.

Schelde meerdaagse

In 2007 organiseren Grenzeloze Schelde, het Schelde InformatieCentrum en Scaldisnet een wat bijzondere 'wetenschappelijke milieuboottocht' in het Schelde-estuarium: het wordt een heuse Schelde-4-daagse.

Een goede mix van varen en beleven met verkenning op het terrein, informatie-uitwisseling en voldoende tijd voor ontmoeting en debat. **Van zaterdag 7 juli tot en met dinsdag 10 juli** laten we u graag de (Wester)Schelde en het Kanaal Gent-Terneuzen per schip, bus, te voet en met de fiets, ... ontdekken. Hoofdthema's zijn natuurontwikkeling (ontpoldering) en veiligheid (SigmaPlan en verruiming vaargeul), economie en havens, grensoverschrijdend waterbeleid en -beheer. Een gevarieerd en interessant programma waarbij het ook mogelijk is slechts aan één dag deel te nemen.

Elk thema wordt duidelijk toegelicht door (professioneel) betrokkenen uit Vlaanderen en Zeeland.

Doelpubliek: betrokken administraties, beleidsverantwoordelijken, milieu- en natuurverenigingen, pers en elke burger geïnteresseerd in de dynamiek van het Schelde-estuarium.

www.grenzelozeschelde.org

Redactie en vertaling

Dolores Baita
Christine Braet
Sylvie Posel
Vanessa Van Liedekerke
Mieke De Leeuw
Elisabeth Taupinart
David Kuborn

Vormgeving

Angélique Corthals
Els Vanhaeght

Drukkerij

Druk in de Weer
'Grenzeloze Schelde Nieuws'
wordt gedrukt op 100%
kringlooppapier met inkt
op vegetale basis.

Secretariaat

v.z.w. Grenzeloze Schelde -
Escaut sans Frontières a.s.b.l.
Akenkaai 2bis - B-1000 Brussel
Tel.: +32 (0)2 201 08 08
Fax: +32 (0)2 203 07 09
email: info@gs-esf.be

Abonnement 4 nummers/jaar:
7,50 euro (10 euro voor Nederland
en Frankrijk, 25 euro voor open-
bare besturen en instellingen)
op het rekeningnummer
001-2195556-37 (Fortis, België)

Openingsuren secretariaat: ma - vr: 9.30u - 17.30u